

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Maz Evans
OVER MY DEAD BODY

Copyright © Mary Evans, 2023
Translation Copyright © 2024 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-05216-9

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Maz Evans

SAMO
PREKO MENE
MRTVE

Preveo Vladan Stojanović

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2024.

Za Lisu T.

*Hvala ti što si verovala u ovaj tom –
i njegovog autora – kad ja nisam.
Ali zadržavam autorska prava.
Pomiri se s tim, pilence.
xxx*

Nikad se ne izvinjavaj.

Ta jednostavna mantra me je valjano služila. Ima sve što je potrebno za upotrebljivu filozofiju: jezgrovita je, dostižna i lepo zvuči na latinskom:

Numquam deprecaris.

Moja majka je verovala da nas ženska sklonost ka izvinjavanju lišava svake moći. „Izvinjavanje je besmislena transakcija od nemaštovitog ka nezasluzenom“, tvrdila je. „Ako ti je zaista stalo, pošalji korpu s darovima.“

Sklona sam da se složim s njom. I za četrdeset četiri godine nisam osetila potrebu da je ikom pošaljem.

Ali ove sedmice svi su želeli da kažem da mi je žao.

U ponedeljak se nisam pojavila u dogovoreno vreme da pričavam bratovljevu decu, kako bi on mogao meditiranjem da dosegne astralnu ravan. Kristijan se razbesneo, bar onoliko koliko mu je samonametnuti zen dozvoljavao. Ali čekaj samo da vidiš kakvo sam ti vantelesno iskustvo pripremila za ovu nedelju, brate moj!

Moja starija komšinica je u utorak dobila anonimnu kovertu punu bleštavih konfeta, koje su eksplodirale po njenom tepihu. Kuda ide ovaj svet? Prokleta pošta – poslala sam tu kovertu još prošlog četvrtka! Vini Kembel, zaslužila si svaku česticu šljokičastog jada! Pakao će se smrznuti pre no što ćeš dobiti izvinjenje od mene! A sve prognoze najavljuju žešće prženje!

U sredu nisam izašla na piće s najboljom (i jedinom) prijateljicom Džejn. Posvađale smo se kad smo se poslednji put videle, ali ona nije očekivala izvinjenje. Znamo se preko trideset godina – pa se neće iznenaditi. Čitav sat je pijuckala ishlapeli proseko pre no što je otišla kući. Navikla se na to da je izneveravam. Ali ovog puta ti mogu iskreno obećati, Džejni, da se to više nikad neće ponoviti.

Ako bi nekom trebalo da se izvinim, to je moj suprug Nev. Zaslužuje izvinjenje za gotovo svaki dan. A pogotovo za današnji. Subota je, i evo ga, probija se kroz obeshrabrujuće malo televizijskih kamera, koje su se pojavile zbog mene. Danas mu nije lako, iako je uznemirujući telefonski poziv standardna procedura za Neva.

Obično je stizao od mene.

Nev je ignorisao novinara koji je tražio komentar. Verovatno ste gledali vesti? Doktorica Mirijam Prajs – briljantna ali nevoljama pritisnuta konsultantkinja u Službi hitne pomoći, juče je proglašena nestalom? Teorije o otmici brzo su odbačene. Svi su znali da bi je svaki razumni kidnapier vratio za sat vremena, s porukom izvinjenja – jer je doktorica Prajs nadaleko poznata po teškoj naravi. Sve najbolje među nama su takve.

Druga najbolja teorija bila je da je odsustvovala zbog opijanja – ne bi joj bio prvi put. Ali ne i sada. Novinari se neće domoći fotografije. A javnost neće dobiti svoj srećni kraj.

Ali svi će dobiti đavolski dobru priču.

Zato što sam ja jedna od dvoje ljudi koji znaju gde je doktorica Mirijam Prajs bila otkad je pre osam dana poslednji put viđena.

Bila je ovde.

U mom stanu.

Kroz prozor sam gledala kako Nev cepa policijsku traku i utrčava kroz ulazna vrata zgrade. Čula sam kako ga nastojnik nagovara da se upiše u knjigu posetilaca, i znala da će biti u iskušenju da ga poslušava. Uvek je želeo da učini pravu stvar – to je jedan od brojnih razloga što naš brak nije imao nikakvog smisla.

Ali moj suprug je potrčao uz stepenice do broja 7, stana koji je znao poslednjih dvadeset godina. Policajac je pokušao da ga zadrži, ali se Nev nije mogao zaustaviti. Nisam ga ovoliko naljutila još od... Hriste... doslovce danima. Projurio je kroz stan, zanemarujući preklinjanja onih

Samo preko mene mrtve

unutra da se drži podalje. Nije imao njihove maske, zbog čega je ubrzo zažalio – april je bio topao, pa je čak i moje čulo mirisa negodovalo.

Nev se teturao po stanu, panika mu je ometala unutrašnji kompas, preobražavajući poznati ambijent u nepoznati teren. Konačno je pro našao put do dnevne sobe. Tu se zaustavio.

Zato što je tamo bio leš Mirijam Prajs opružen na podu.

Policajac ga je pridržao kad su mu kolena kleknula. To je bio nekarakteristično dramatični gest za mog muža – shvatiću ga kao kompliment.

Čaršav je na brzinu prebačen preko nadutog lica leša. Često sam ga posmatrala poslednjih nekoliko dana. Znala sam da ga više nikad neću videti, što je bila čudna pomisao.

Uobičajeni tragovi predoziranja bili su svuda po prostoriji – prazne boce votke, bočice pilula i nerazumljiva poruka. Ali sve to bile su samo kulise. Mirijam Prajs se nije ubila.

Ubijena je.

Ja bih to morala najbolje da znam.

Bila sam ovde.

Nevu je ponuđen čaj, ali će mu biti potrebno nešto mnogo jače od toga. Znala sam da je meni potrebno. Prošlo je nedelju dana od mog poslednjeg pića. I po prvi put, zaista mi je bilo poslednje.

Trudite se da me pratite, zar ne? Ne možete da izađete na kraj s obiljem informacija. I ja se mučim, iako sam obično najpametnija osoba u prostoriji. Stvarno, jedini put kad sam bila nadmudrena u životu doveo nas je upravo ovde. U stan na obali, u dremljivom Vestmutu. U kom gledam kako poznato telo biva spakovano u vreću. Telo koje nikad nisam poštovala. Telo koje nikad nisam naročito volela. A ipak, telo čiji mi gubitak, dok ga gubim, više znači no što je ikad u životu.

Moje telo.

Dakle, treba da znate da ovo ni za mene nije bila veličanstvena nedelja – iako mi je žao što sam pričinila neprijatnosti najbližima i najdražima.

Numquam deprecariis.

Što me podseti... da bi verovatno trebalo da se predstavim.

Zdravo.

Ja sam doktorica Mirijam Prajs.

Drago mi je što smo se zamalo upoznali.

Ponedjeljak je, 14. septembar, dan mog parastosa. Prošlo je gotovo pet meseci od otkrivanja mog leša, što današnji dan čini zvezdanim vrhuncom mog oskudnog društvenog kalendara. Od aprila sam samo lutala okolo, u jalovoj frustraciji, bez ikakvog pojma o konačnom odredištu. Smrt je, po svoj prilici, večita *Ikea*. Ako raj postoji, izgleda da ga još nisam napravila. A ako pakao postoji, izgleda da ga nisam napustila.

Samo je najbliža porodica mogla da prisustvuje mom pogrebu, pošto sam umrla na vrhuncu zatvaranja zbog pandemije. Tog dana u krematorijumu nije bilo nikoga izuzev Neva i Kristijana, i obojica su hotimično prenebregavali moju jedinu želju vezanu za odlaganje mojih zemnih ostataka. Da, to su bila izazovna vremena. Ipak, još smatram da su mogli da ulože još malo napora i pronađu gajdaša koji zna *Shaddap You Face*.

Ova 2020. dosad je bila neumitno turobna. Kovid. Tramp. Kiselo testo iz kućne radinosti. Postala sam neporecivo sredovečna. I zatim sam ubijena. O da – 2020: godina u kojoj sam dvaput umrla.

Sredovečnost vam se prišunja samo da bi vas zgrabila kao kolega na kancelarijskoj zabavi iz devedesetih. Za mene je naišla u januaru, na skriningu grlića materice, što je fraza koja slučajno uvek podseća na bioskop na otvorenom. Prilikom poslednjeg pregleda pitali su me ima li šanse da sam zatrudnela. A ovog puta su me pitali i da li sam ušla u menopauzu. Bum! Eto ti ga! Moja mladost ubijena jednim jedinim udarcem po tastaturi! A ta netaktična doktorka na praksi preturala je po mojoj nutrini kao da traži čarapu u sušaču.

Samo preko mene mrtve

I smrt je veoma nalikovala tome. U jednom trenutku bila sam živa kao vadičep, a u sledećem – više me nije bilo! Nestala sam! Puf! Ništa! Nalikovala je sredovečnosti; isprva sam prigrlila anonimnost, uživala sam u konverzacijama za koje niko nije znao da ih mogu čuti, i u boravku na mestima na kojima me niko nije očekivao. Ali kako su nedelje prolazile, zapala sam u dosadu koja se graniči sa psihozom. Bilo mi je toliko teško da sam od muke posetila *Tejt modern*. Moje interakcije s drugim ljudskim bićima za života uglavnom su se kretale u opsegu od nedovoljnog do nepodnošljivog. Ali makar mi je vreme prolazilo.

Popela sam se uz stepenice Crkve Svetog Jovana i kliznula kroz odškrinuta vrata. Od svih neugodnosti s kojima sam se susretala u poslednjih nekoliko meseci, najviše me je nervirala činjenica da su mi otvorena vrata i dalje neophodna za ulazak u neku prostoriju. Očekivano je bilo da me niko neće videti, čuti ili dodirnuti – naposletku, ja sam žena u četrdesetim. Ali ni moje eterično ja nije moglo da prođe kroz čvrstu materiju – i to zadovoljstvo sam otkrila rano, u mračnoj noći duše, kad sam se našla zatočenom unutar stigijskih međa *Tesko metrao*.

Nevoljno sam se stresla kad sam ušla u Svetog Jovana. Ništa dobro mi se nikad nije desilo u crkvi. Krštena sam, venčala sam se i sahranjena sam u njoj, a sad sam bila – žrtva paljenica. Ali danas sam jedva čekala da vidim ožalošćenu masu. Kad je moj prijatelj Den umro prošle godine, bilo je mesta samo za stajanje. Mama je uvek tvrdila da dostignuća nadživljavaju ljude.

„Takva ti je ljudska rasa“, propovedala je. „Pa, na tebi je da što više postigneš.“

I stvarno sam na najbolji način iskoristila svoju priliku, čak i u ovom na silu prekraćenom životu. Znam da ne mogu biti do kraja objektivna, ali bila sam izuzetna doktorka. Samo u ovom kraju sam spasla stotine života, od kojih su mnogi bili naizgled izgubljeni. Crkva će nesumnjivo biti dupke puna zahvalnih pacijenata i njihovih porodica...

Oh.

Mama je takođe govorila i da zahvalnost ne traje dugo.

Najviše desetak ljudi skupilo se u grandioznoj unutrašnjosti najvećeg hrišćanskog svetilišta u regionu. Privukla sam više ljudi na medicinskoj predstavi s pevanjem *Ovo će još malo da boli* u kojoj sam bila jedini izvođač, čak i nakon što je frojdovski filistinac u *Pi magazinu*,

u prikazu s jednom zvezdicom, tvrdio da „dr Prajs poseduje prirodni šarm medicinske sestre na šalteru lekara opšte prakse“.

Knjiga saučešća je optimistično čekala potpisnike. Iskreno, s ovolikom gomilom, taj posao je mogao obaviti i list papira iz malo većeg rokovnika. Pogledala sam jedinu stranicu s posvetama. Nekoliko studentkinja medicine se upisalo (*Nadahnuli ste me – Leksi M.; Promenili ste mi život – Loti P.; Vaše delo nastavlja da živi – Maja S.*). Nikad nisam pamtila imena studenata – bila sam veoma zaposlena, a njih je bilo mnogo. Zapravo, otkrila sam da su brojevi jednako delotvorni – videla sam da Broj 2, Broj 1 i Broj 3 čavrljaju na jednoj strani crkve.

Na zakonski nametnutoj distanci dalje od njih sedeo je Pol, koji nikad nije bio moj prijatelj, ali je igrao različite uloge u mom životu. Bio je kolega, stanar i lični farmaceut. Zapazila sam da se upisao u knjigu žalosti, sa svojim standardno staromodnim idiotizmom.

*Voleo sam naše razgovore i tvoje noge. Počivaj u miru, Mim
– Ajvor Bigan.*

Pol je vazda bio nepodnošljivo ljigav – tolerisala sam ga samo zato što je znao da bude koristan. Ostali su bili manje skloni gledanju kroz prste, pa je izbačen iz Opšte bolnice Vestmut zbog presude tribunala za seksualno uznemiravanje, čija žrtva je bila najmanje jedna od studentkinja medicine koje su sad sedele na drugoj strani crkve.

Stresla sam se od jeze kad sam osetila par sitnih očiju na leđima. Zla komšinica Vini šunjala se iza mene. Zurila je baš u mesto na kom sam stajala. Čak i sada je izgledala neopravdano osuđujuće, baš kao kad sam joj nagurala sirove kozice u oluk. Isplazila sam joj jezik, toj matoroj svađalici. Čak je uspela da zakoluta očima u pravom trenutku – ta žena je prosto bila nepopravljiva veštica.

Najbliži ožalošćeni već su sedeli na svojim mestima. Moji roditelji bili su mrtvi, što ih je pošteđelo emocionalne patnje tako okrutno rezervisane za one koji nadžive svoju decu. Nev je bio na svom mestu u sredini. Džejn je bila pored njega. Zasluživali su sedišta u prvom redu. Bili smo prijatelji od detinjstva i izgledali su odgovarajuće potreseno – divno su igrali svoje uloge. Džejn je tiho jecala, a Nev je s nelagodnom spustio ruku na njena leđa. Izgledao je užasnuto kad se tad navalila na

njega. Očigledno je da pogreb svoje supruge nije smatrao mestom za iskazivanje sirovih emocija i da tek treba da nađe takvo mesto.

Zurio je u poveću fotografiju moje malenkosti, postavljenu pored mog pepela. To je bio pristojan snimak, od pre nekih osam godina. Prikazivao je moje najjače strane iz tog perioda: kovrdžavu crnu kosu, krupne plave manga oči, usne koje su navodile na greh i obećavajuće telo. Bila sam prilično zgodna. U to doba, naravno, nisam tako mislila. Žene znaju da cene samo sebe iz prošlosti.

Moj brat Kristijan bučno je upao u crkvu sa suprugom i decom. Njegov pastork Džejk leteo je kao topovsko đule. Devetogodišnjak je trčao između klupa i žustro zaplesao sa stisnutim pesnicama ispred mog pepela. Bio je veoma zabavan – voleo me je i uvek smo se slatko smejali. Druženje s malim dripcem će mi nedostajati.

„Džejk!“, prosiktao je Kristijan.

„Pusti ga – šta fali“, prošaptao je njegov drugi tata Nil, nesvestan užasnutih pogleda malobrojne kongregacije.

Mnogo ljudi je iskreno osuđivalo ponašanje mog bratanca. I imali su pravo – bio je apsolutna napast. Ali i tako zabavan. Kristijan je pohitao i zgrabio Džejka. Sa snebivljivim osmehom, namenjenom malobrojnoj kongregaciji, odgurao ga je do najbliže klupe, na kojoj je njegova neumesna kratka predstava smesta nagrađena *kinder* jajetom iz Nilove ruke.

„Zašto si mu to dao?“, prošaptao je Kristijan. „Toliki nerafinirani šećer...“

„Zato što idem stazom najmanjeg otpora!“, brecnuo se Nil.

„Pre bih rekao da ideš auto-putem“, uzdahnuo je Kristijan.

Kristijan i Nil nastavili su prigušeni razgovor o Džejku. Često ne uvek dolično prigušen.

Život mog brata nekako nikad nije uspeo da se razmaše i uzleti. Nisam sigurna zašto. Bio je dovoljno pametan u školi, ali se sve raspalo u tinejdžerskim godinama, u kojima je prestao da bude odlikaš. Kad se konačno upisao na studije prava, brzo se ispisao. Prilično dobro se snalazio u dobrotvornom radu u Londonu, pre nego što je pre sedam godina stupio u brak s Nilom, koji se obogatio na savremenim tehnologijama. Bez objašnjenja je napustio posao i preselio se u Vestmut prošle godine, gde odonda živi kao tata koji se kod kuće brine o zajedničkom potomstvu – i to sjajan tata, ako smem da kažem.

Kristijan i Nil pokušavali su da primire prinove, bebe blizance u kolicima. Na Kristijanovo prilično nezadovoljstvo, uvek sam ih zvala Stvar 1 i Stvar 2. Uvek sam bila grozna u pamćenju imena, pogotovo kad su, kao u ovom slučaju, deca krštena po nekim tamo navaho tradicijama. Devojčica se zvala Janaha. Sedela je u kolicima i žvakala kolač od pirinča. Njeno ime je u prevodu navodno bilo Hrabra. Baš lepo. Sirotica će s takvim imenom morati da pohađa Osnovnu školu Vestmut, čiji bi se latinski moto mogao grubo prevesti kao: *Svi se zovu Kajl*.

Njihov sin Atsi (što znači Orao) umakao je šargarepu u humus. Posle nekoliko čašica šampanjca, na Humanistički dan imenovanja, rekla sam Kristijanu da mi Atsi zvuči kao skraćenica za regulatorno telo za one koji se slabo adaptiraju. Istog trenutak sam izgubila titulu *roditelj vodič* i naterana sam da vratim simbolični *Plamen uzrastanja* (mirišljavu sveću iz *Vilka*), u čije održavanje sam se zaklela.

Dok je Džejk stigao s Nilom u bračnom aranžmanu *kupiš jedan – dobiješ dva*, blizance je rodila surogat-majka. Načinjeni su od koktela njihovog semena i jajašca koje su nabavili preko interneta – najnici sa *Kupujem-prodajem* ako baš morate da znate. Dva embriona su se uspešno primila – *et voilà!* Rođena je nova porodica. Medicina može da omogući ono što izvestan broj religioznih ljudi i masa desničara ne bi dopustili. To je jedan od brojnih razloga zbog kojih je volim.

„O bože – Džejk!“, pokušao je da prošapće Kristijan.

Obojica su pogledala na crkvenu klupu s koje je Džejk pobjegao da bi se upustio u istraživanje propovedaonice. Popeo se na nju.

„Tata! Tatice!“, povikao je. „Kladim se u pedeset penija da mogu preskočiti ovaj pehar. Gledajte...“

Nek te bog blagoslovi, Džejk! Prihvatam tvoju opkladu, sinko! Ali treba da počneš da štediš odmah, trebaće ti novca za kaucije.

„Džejk!“, ponovo je prosiktao Kristijan, koji se progurao pored Nila. „Silazi odatle! Smesta!“

Sve glave su se okrenule ka Kristijanu. Sigurno se navikao na glave koje se okreću prema njemu. Bio je roditeljski ekvivalent teniskog turnira u Vimblدونu.

„Kunem se da mogu!“, nije se dao Džejk, koji se spremao da skoči. Detetu se mora odati priznanje – zbilja je priredilo sjajnu predstavu. „Brojte sa mnom! Tri, dva, jedan...“

Samo preko mene mrtve

Sveštenikova nežna ruka ga je zgrabila pre bratovljeve. Sumnjam da sam bila jedina kojoj je laknulo što se moj bratanac neće pretvoriti u stub soli.

„Mislim da bi bilo bolje da dopustimo tvojoj tetki nešto mira i tišine u ovom trenutku“, pribrano je rekao i s osmehom pomogao dečaku da se spusti na pod. „Pred njom je veliki dan.“

Ne pokušavaj da zašeceriš situaciju, prečasn! Nisam imala mnogo posla otkad ste pre pet meseci bacili moje zemne ostatke na veliki roštilj.

Čula sam kako se vrata ponovo otvaraju. Da vidimo ko se još udostojio da se pojavi...

O bože!

To je on!

Konačno!

Pronašao me je!

Mesecima sam osećala veoma malo toga. Smrt je otupela većinu mojih čula.

Ali mi je on uvek budio šesto.

Oni koji su preplavljeni ljubavlju ne znaju da je sasvim moguće tumarati kroz život a da istinski ne živite. Možete imati sve opise poslova, biti kći, sestre, supruge, prijateljice, a da nikad ne osetite taj sveprožimajući mučni splet straha i euforije. Proživela sam četrdeset tri godine bez njega.

I tada sam srela Toma.

Krenula sam ka njemu. Možda može da me oseti, kao što ja osećam njega, kao što smo osećali jedno drugo. To sigurno može da prevaziđe trivijalnost zemaljskog mesa...

Ali prošao je pravo kroz mene.

Ponovo.

Stresla sam se dok se moj ljubljani krio u senkama, u kojima ga niko neće videti. Uvek je bilo tako s nama.

Sveštenik je uperio pogled u prednji red.

„Hoćemo li početi?“, progovorio je brižnim glasom, smotreno zanemarujući zjapeće odsustvo kongregacije.

Nev i Džejn su tupo zurili u njega. Umešno su demonstrirali tugu.

„Da“, prozborio je moj brat kroz suze. Bio je skrhan tugom. To me nije čudilo. Ja sam treći od preostala tri člana njegove porodice koji je umro pre vremena. Kad odrasla osoba umre, najveći koeficijent saučesća

je obično rezervisan za njegovog partnera. Ali iskreno rečeno, bračni odnos je jedini u kom preminuli može biti nekako zamenjen. Moguće je pronaći nove bračne partnere. Teže je pronaći novu decu, braću, sestre i roditelje. A Kris je dva od tri. Partneri su udovci(ce). Deca su siročad. Ne znam da li postoji ime za onog ko izgubi brata ili sestru. Za tu tugu nema čak ni odgovarajuće klasifikacije.

Džejk je gurnuo ruku u džep i ponudio mom bratu upotrebljenu papirnu maramicu.

„Ne tuguj, tata“, rekao je.

„Hvala ti, bebice“, odvratio je Kristijan šmrcajući, prihvativši zgužvanu maramicu.

„Duša tetke Mirijam je tamo gde je njen lični sistem verovanja želeo da ona bude“, ponovio je Džejk kao papagaj kad je Nil uhvatio Kristijana za ruku. „Ti si mi to rekao. Da je na boljem mestu.“

Nisi u pravu, sinko. Ali si izveo otmen gest. Lepo odrađeno, Džejki.

„Zašto?“, jecao je Kristijan. „Mirijam... Zašto bi uradila ovako nešto...“

Ali nisam ništa uradila, hotimično ili ikako drugačije.

Moram da odam priznanje ubici – dobro je obavio posao. Bila sam preterano besna da bih shvatila šta se dešava, a scena predoziranja, koju je potom postavio, sigurno je ubedila vlasti. U danima nakon što je moj leš otkriven, gledala sam kako policija površno saslušava nekoliko ljudi, od kojih su svi spremno potvrdili njihove sumnje: da sam pijandura sa zavidnim stažom. Svi su imali poneku upečatljivu izjavu; Vini im je rekla da sam bila „posednuta“ – to su bile reči osobe koja je ispisala reč *Belzebub* po mom travnjaku sredstvom za ubijanje korova. Pol je rekao da sam bila „teška za održavanje“ (kao i lamborgini, hohštapteru!). Čak me je i studentkinja medicine Broj 1 dijagnostikovala kao „depresivnu“. A na osnovu čega, dušo? Na osnovu tri desetke koje si dobila s visokim izgledima za trudnoću? Istina je pak bila da je svima zainteresovanima bilo najlakše da veruju da sam se ubila.

U stvari, moj ubica je zamalo obmanuo i mene – to je bila i moja prva pomisao kad sam se probudila mrtva. Ali postojao je jedan previd od ključne važnosti. Poruka. Nekoliko nažvrljanih slova na kartonskoj kutiji za hranu:

IOU*

To je bio moj rukopis. Ali ne i moj glas. Nikad nisam rekla tako nešto – nikom ništa nisam dugovala. Sem toga, to je previše nalik izvinjenju.

Numquam deprecaris.

Ali ko bi, za ime sveta, pozeleo da me ubije?

Služba je počela, niz promumlanih crkvenih pesama, nekoliko malodušnih molitvi i hrišćanskih žalopojki, garniranih citatima iz Biblije. Nev je mirno sedeo, Džejn je glasno šmrcala, moj zet je grlio Džejka tako čvrsto da je mogao i da ga podoji, dok je Kristijan šaptao petnaestomesečnim bebama, uveravajući ih da je ovo samo jedno tumačenje religije, a da su im raspoloživa i druga nepostojeća božanstva.

Sveštenik se i konačno okrenuo kongregaciji, i s osmehom progovorio.

„Prepuštamo Mirijam Rebeku Prajs božjoj milosti. Svetlost koju je isijavala dovek a će goreti. Stoga pozivam sve da podele probrana sećanja na svoju voljenu Mirijam.“

Stao je u stranu. Blagosloven budi, svešteniče, ali iz ove ekipe nećeš istisnuti nikakvu radost. Nisam ostavila mnogo upečatljivih uspomena o kojima bi se moglo zboriti u religioznom okruženju...

„Ja ću prvi“, čuo se tanušni ali poletni glas.

To je bio Džejk.

„Pa, to nije tako dobra...“, počeo je Nil i privukao sina još bliže sebi.

„Mislim da bi bilo zdravo dopustiti mu da se izrazi“, rekao je Kristijan kad je izbavio Džejka iz suprugovog zagrljaja. „Hajde, bebice. Voleli bismo da čujemo šta imaš da kažeš.“

„Ovo ide na tvoju dušu“, rekao je Nil kad je Džejk veselo odskakutao prolazom između klupa i stao pored nasmešenog sveštenika. Moj bratanac je otmeno odstranio slinu iz leve nozdrve i otro prst o košulju pre nego što se obratio kongregaciji.

„Tetka M. je stvarno bila trava“, počeo je na očevo gotovo plačno oduševljenje. „Nije bila kao odrasli – bila je stvarno zabavna. Na svaki rođendan bi me naučila novu sočnu psovku. Za deveti rođendan je to bila...“

* Skraćenica za izraz *I owe you* – izjava o priznanju duga; dužan sam ti. (Prim. prev.)

„Džejk!“, prekinuo ga je Kristijan glasnim šapatom. Nil je zlovoljno frknuo. „Možda bi bilo bolje da podeliš neku drugu divnu uspomenu na tetku Mirijam?“

Džejk je pretražio oskudnu banku uspomena, a onda se nečeg setio.

„U redu, pa“, počeo je, „posle Božića smo morali da idemo na ručak, u onaj stvarno gadan restoran, u kom nemaju ni bojanke, zato što su se tetka M. i teča Nev tamo jednom venčali, pa smo svake godine morali da ih podsećamo na njihovu godišnjicu. Nisam hteo da idem, ali mi je tata rekao da moram, zato što nismo znali koliko godišnjica će tetka M. i teča Nev još imati, tako da smo morali da slavimo svaku...“

Kristijan se trgao. Nevove usne su se izvile. Nil se zamalo zagrcnuo.

„U svakom slučaju, bilo je megadosadno“, nastavio je Džejk. „Svi odrasli su govorili o strahu od kovida – moj tata je rekao da je to samo prokleta prehlada, i da nam ništa neće faliti, dokle god budemo uzimali vitamine. Tetka M. je rekla tati da može gurne svoje vitamine u dupe ako misli da će oni zaustaviti pandemiju. Teča Nev nije mnogo pričao, i ne mogu da se setim šta je tetka Džejn rekla. Ali čuo sam kako tata kaže tatici da smo je zvali samo zato što nema momka da je izvede, pa nisam siguran da li je to stvarno važno.“

Kristijan je zatvorio oči pre no što je usnama oblikovao reč „izvini“ u pravcu Džejn, koja mu se ljubazno osmehnula, da bi mu dala do znanja da je dobro.

Ali nije bila.

„Nego, tata i tetka M. su se posvađali, i kad je kucnuo čas da se vratimo u moju kuću, na popodnevni čaj – u stvari na još vina – morali smo da se podelimo u dva taksija“, rekao je Džejk, koji je rudario po desnoj nozdrvi, u potrazi za blagom. „Hteo sam da idem s tetkom M., zato što je ona zabavnija i zato što sam znao da će se tata i tatica verovatno svađati zbog nje, kao što uvek rade.“

Oboje su bili dovoljno pristojni da izgledaju pomalo snebivljivo. Samo napred, Džejki. Ovaj materijal je čisto zlato...

„Pa... čekali smo naš taksij, kad je tetka M. videla tu... osobu bez kuće – tata kaže da više ne možemo da ih zovemo beskućnicima, zato što je to problematična reč, ali ja mislim da je njihov problem što nemaju kuću. Nego, ta osoba bez kuće nije izgledala najbolje, pa ju je tetka

M. pregledala, zato što je bila doktorka. Stigao je taksi, a tetka M. se još bavila njome. Vozač je viknuo na nju da se ukrca, a ona je upotrebila krupnu psovku, koju me je naučila za sedmi rođendan.“

Nil je frknuo, a Kristijan odmahnuo glavom. Pompezna šupčina. (Inače, naučila sam Džejka toj psovci za peti rođendan.)

„Tetka M. je nešto rekla osobi bez kuće. Pomogla joj je da ustane. Rekla mi je da uđem u taksi, i počela da pomaže osobi bez kuće – setio sam se! Zvao se Džef, i vozio je kamion – ali taksista nije želeo da primi Džefa u taksi. Zato je tetka M. rekla nešto o Džefovim ljudskim pravima, i nešto o taksistinoj piši, i ukrcala Džefa u taksi.“

Kristijan je načuljio uši. Očigledno je prvi put čuo ovu priču. Drago mi je što si se držao svog dela pogodbe, Džejk. Ti si sjajan momak.

„Kad smo stigli do moje kuće, tetka M. mi je pomogla da izađem, pošto je htela da odveze Džefa u bolnicu“, rekao je Džejk. „Ali me je naterala da se zakunem, da joj dam časnu reč, da nikom neću ništa reći. Dala mi je i dvadeset funti i obećala veliku kesu *persi pigsa* – a ne onog veganskog đubreta koje me tata pušta da jedem samo na Božić – ako joj obećam da nikom neću reći.“

Kristijan je duboko uzdahnuo i opet zaplakao.

„Tata je bio stvarno ljut što tetka M. nije došla na čaj – ili vino – i rekao je da je to za nju tipično detinjasto ponašanje. Nisam nikom ništa rekao, zato što je kršenje reči protiv zakona, zato što sam stvarno hteo *persi pigse* i zato što sam morao da sakrijem da sam dobio pare, da bih kupio onaj nerf-pištolj, za koji tata kaže da je jako nasilan, iako ne možete nikog da ubijete mecima od pene. Ali tetka Mirijam je sad mrtva, pa mislim da sad mogu o tome da pričam. Rekla je da bi se tata i tatica naljutili na nju što me je povezla taksijem s Džefom, i zato što su... hipokarate. Ali tetka Mirijam je samo htela da pomogne Džefu. I jeste. Bilo mu je bolje i dobio je svoju kuću. A ja sam pojeo *persi pigse*.“

Džejk je, posle plitkog sleganja ramenima, otrčao niz prolaz između klupa, u očev zagrljaj. Cinkaroš si, Džejki, ali te volim. I žao mi je što sam te lagala o Džefu. Siromah je umro iste noći, od zapaljenja pluća, koje bi bilo sasvim izlečivo da je ranije dobio antibiotike. Imaćeš vremena napretek da naučiš da je životna igra nameštena, sinko. Nisi to morao da čuješ od omiljene tetke.